

Hvordan får man et naturindhold i lavbundsprojekterne?

Rikke Rørby Graversen, biolog
SEGES Innovation, Natur og Biodiversitet

30. maj 2023

15. Juni Fonden

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Kan lavbundslande løse alle udfordringer?

Formål med lavbundsordningen er reduktion af klimagasser

- Forventet synergi:
  - Vandrammedirektivet (vandløb og næringsstoffer)
  - Fugle- og Habitatsdirektivet
  - Biodiversitet
  - Klimatilpasning
  - Friluftsliv
  - Drikkevand

Reel synergi mellem lavbundsarealer og biodiversitet

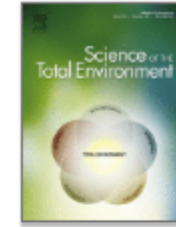
- Plads til natur
- Genskabelse af naturlige hydrologi

Er det nok til en effektiv naturgenopretning?

Science of The Total Environment

Volume 798, 1 December 2021, 149146

Danish wetlands remained poor with plant species 17-years after restoration

Marta Baumann^{a, d} , Dominik H.
, Annette Baattrup-Pedersen^a

**RESTORATION
ECOLOGY**
The Journal of the Society for Ecological Restoration

RESEARCH ARTICLE | Open Access |

High nutrient loads hinder successful restoration of natural habitats in freshwater wetlands

Jesper E. Moeslund , Dagmar K. Andersen, Ane K. Brunbjerg, Hans H. Bruun, Camilla Fløjgaard, Sebastian N. McQueen, Bettina Nygaard, Rasmus Ejrnæs

First published: 21 September 2022 | <https://doi.org/10.1111/rec.13796>

Biodiversitet trives ikke med kompromiser

- De arter der er i tilbagegang stiller ofte store krav til levested
- Arterne har brug for at få opfyldt alle krav til levested
- Resultat: kun effekt for almindelige arter

Ingen effekt for biodiversiteten!

Multifunktionalitet skal ses på en større landskabsskala

Science of The Total Environment

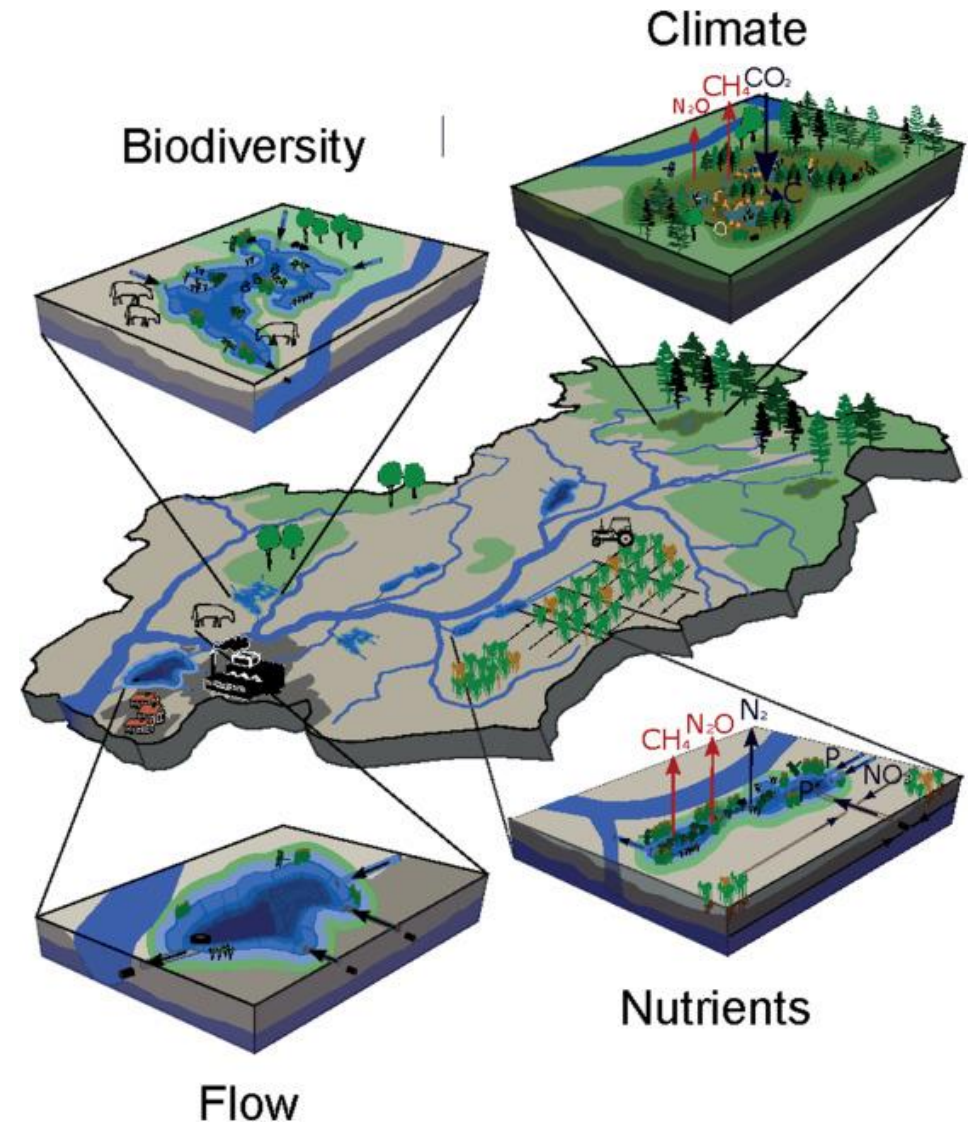
Volume 862, 1 March 2023, 160746

Review

Tradeoffs and synergies in wetland multifunctionality: A scaling issue

[P.A. Hambäck](#)^a , [L. Dawson](#)^b, [P. Geranmayeh](#)^c, [J. Jarsjö](#)^d, [I. Kačergytė](#)^e, [M. Peacock](#)^{c,m}, [D. Collentine](#)^c, [G. Destouni](#)^d, [M. Futter](#)^c, [G. Hugelius](#)^d, [S. Hedman](#)^f, [S. Jonsson](#)^g, [B.K. Klatt](#)^{f,h}, [A. Lindström](#)ⁱ, [J.E. Nilsson](#)^{j,k}, [T. Pärt](#)^e, [L.D. Schneider](#)^f, [J.A. Strand](#)^f, [P. Urrutia-Cordero](#)^h, [D. Åhlén](#)^a...[M. Blicharska](#)^l

Biodiversitet prioriteres de steder, hvor potentialet er størst

- Stor naturtæthed
- Stor eksisterende artspulje
- Begrænset landbrugsproduktion i oplandet
- Stort potentiale for genopretning af grundvandsfødte naturtyper
- Opbakning fra lodsejere

Hvordan laver man den gode genopretning?

- Forskernes anbefalinger:
  - Genopretning af naturlig hydrologi
  - Genopretning af naturlig næringsstofniveau
  - Genopretning af naturlig vegetation
  - Genopretning af naturlig græsning

Genopretning af naturlig næringsstofniveau og vegetation

- Naturligt næringsstofniveau
  - Udpining med høslæt (kan tage mange år)
  - Fjernelse af topjord (dyrt)
  - Udgå tilførsel af næringsrigt overfladevand og grundvand
- Naturlig vegetation
  - Naturlig indvandring fra artsrige nærområder
  - Udlægning af artsrigt hø høstet i lokalområde
  - Indsamling, opformering og udsåning af frø

Effektiv forvaltning med græssende dyr

- Naturligt lavt græsningstryk - 70-250 kg/ha
- Så store dele af året som muligt – gerne hele året
- Ekstensive racer
- Så store og varierede arealer som muligt
  - Vådt og tørt
  - Med krat og skov
- Minimal brug af tilskudsfodring
- Minimal brug af medicin

Hvad gør vi hvor vi ikke kan fjerne næringsstofferne?

På næringsrige arealer kan tilgroning være bedre end slåning

Ecology and Evolution

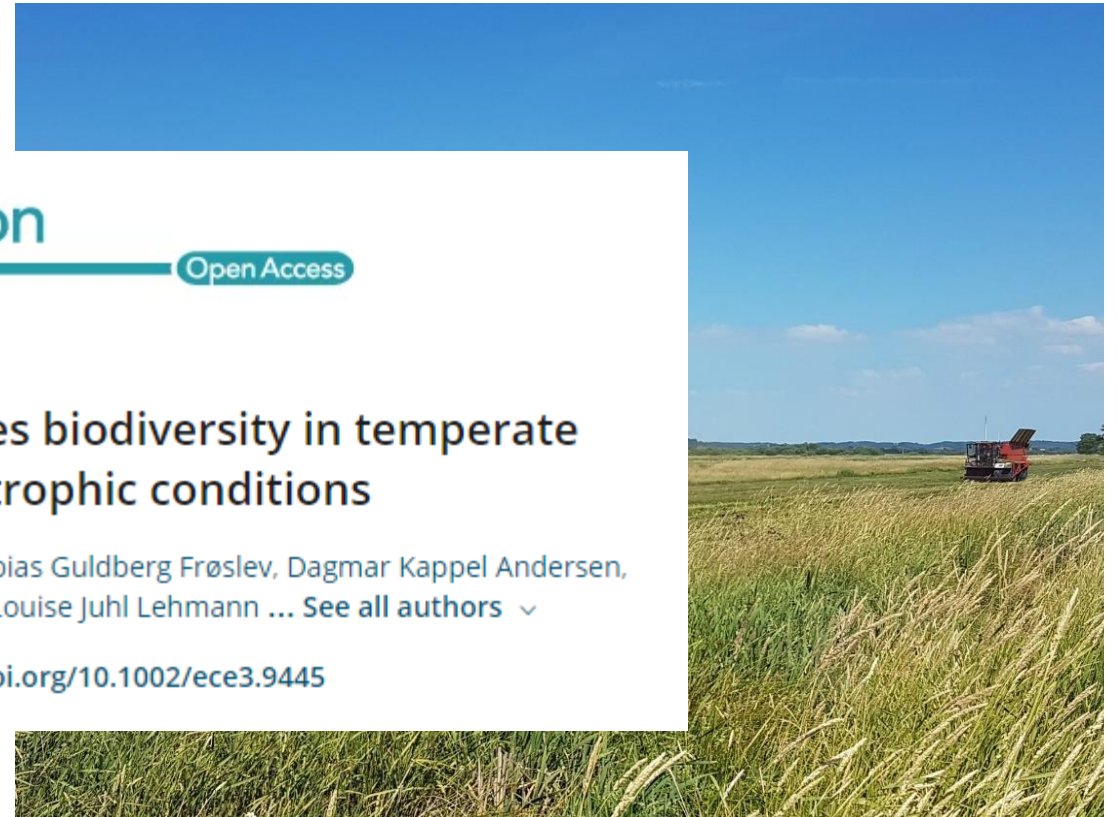
Open Access

RESEARCH ARTICLE | Open Access |

Scrub encroachment promotes biodiversity in temperate European wetlands under eutrophic conditions

Ane Kirstine Brunbjerg Camilla Fløjgaard, Tobias Guldborg Frøslev, Dagmar Kappel Andersen, Hans Henrik Bruun, Lars Dalby, Irina Goldberg, Louise Juhl Lehmann ... [See all authors](#)

First published: 01 November 2022 | <https://doi.org/10.1002/ece3.9445>

Kommunerne er nøglen til succes!

- Reelt ønske om synergi med biodiversitet
- Prioritering af tid og ressourcer:
  - Kortlægning af potentialer
  - Projektdesign
  - Dialog
  - Samarbejde med lodsejere, dyreholdere og landbrugskonsulenter
- Søg ekstra midler hos byrådet, fonde eller EU
- Det koster, men har vi råd til at lade være

Hvordan får man lodsejerne med?

- Biodiversitet skal være et mål fra starten
- Viden til lodsejerne
- Vis de gode eksempler
- Anerkendelse og accept af lodsejernes viden
- Løsninger findes i fællesskab
- Stopper ikke når gravemaskinerne tager er færdige